

Nationella riktlinjer för vård och stöd vid adhd och autism

Louise och Sofia,
Enheten för nationella riktlinjer och screening
Autism Sverige 230313

NR adhd och autism – start 2019, publicerad 2022.

Tack för inbjudan!

Nu börjar det stora arbetet..

Innehåll

- Varför har vi tagit fram riktlinjerna?
- Vad är nationella riktlinjer?
- Hur tar vi fram riktlinjerna?
- Huvudbudskapen och rekommendationer i riktlinjerna
- Synpunkter på riktlinjen
- Vad händer nu?
- Frågor

Varför har vi tagit fram riktlinjerna?

- Vi tar fram riktlinjer inom områden med stor förbättringspotential
- Syftet är att främja
 - En god och jämlik vård
 - Användning av bästa tillgängliga kunskap
- Stort behov av förbättringar i vård och stöd vid autism och adhd
- Stora konsekvenser om vård och stöd uteblir
- Många berörda

Vad är nationella riktlinjer?

- Stödjer beslutsfattare och chefer i hälso- och sjukvården och socialtjänsten att prioritera
- När skolan via elevhälsan
- Tar upp ett urval av viktiga insatser
- Kompletteras av t.ex.
 - VIP Adhd
 - VIP autism – arbete påbörjas
 - AKK som kommunikationsstöd från Socialstyrelsen
 - Material från Specialpedagogiska skolmyndigheten

Hur tar vi fram riktlinjerna?

Många är med och tar fram riktlinjerna

Projektleddningsgrupp

- Socialstyrelsen
- Anlitade experter

Indikatorgruppen

- Expertgrupp
- Projektleddning

Prioriteringsgrupp

- 20-25 personer, olika professioner och patientföreträdare.

Vetenskap och beprövad erfarenhet

- SBU
- Vetenskapliga författare (ca 6 författare)
- Beprövad erfarenhet samlas in via panel (ca 650 personer)

Referensaktörer

- Referensgrupp internt på Socialstyrelsen
- Avstämningar med andra myndigheter/aktörer
- Samverkan/dialog regionernas kunskapsstyrning (NPO)

Hur vi tar fram riktlinjerna

Välja insatser

Kartläggningar
Behovsinventering
Urval av frågor med väg-
ledningsbehov

Samla bästa tillgängliga kunskap

Systematiska översikter
Enskilda studier
Beprövad erfarenhet

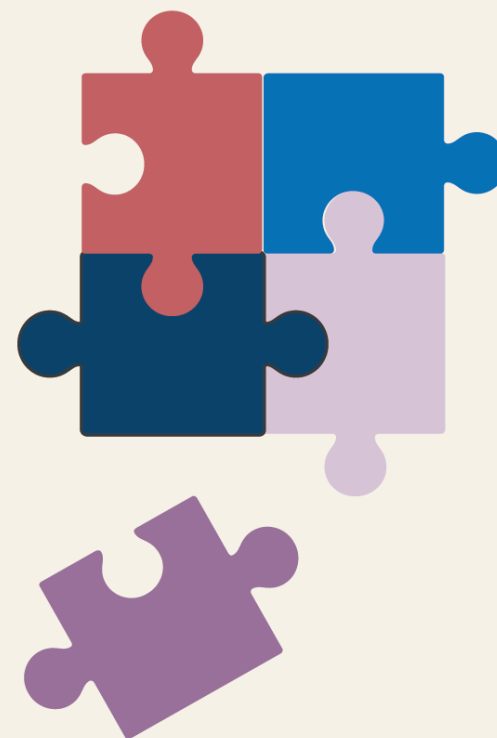
Prioritera

1. Tillståndets svårighetsgrad
2. Insatsens effekt
3. Kostnadseffektivitet

Utifrån *Nationell modell för
prioritering*

Rangordning 1–10, där 1 har högst prioritet	Bör inte erbjudas	Endast i forskning och utveckling
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Icke-göra	FoU

Huvudbudskapen och rekommendationerna i riktlinjerna

Huvudbudskap i riktlinjerna

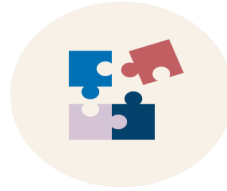
- Gör tidiga insatser – vänta inte på diagnos
- Samtidigt ska inte utredning fördröjas – gör individanpassade utredningar som pekar framåt
- Prioritera sårbara grupper
- Samordna de många kontakterna
- Satsa på både läkemedel och annan behandling
- Höj kunskapen

Områden där vi ger rekommendationer

Tidiga insatser och
neuropsykiatrisk utredning

Sammanhållen hälso- och sjukvård
– från misstanke till uppföljning

Effektiv samverkan

Kompetensutveckling

Psykosociala insatser

Psykologiska insatser

Läkemedel och medicintekniska
produkter

Tidiga insatser och neuropsykiatrisk utredning

Rekommendationer

Neuropsykiatrisk utredning enligt fastställda grundprinciper

Tidiga insatser efter behov

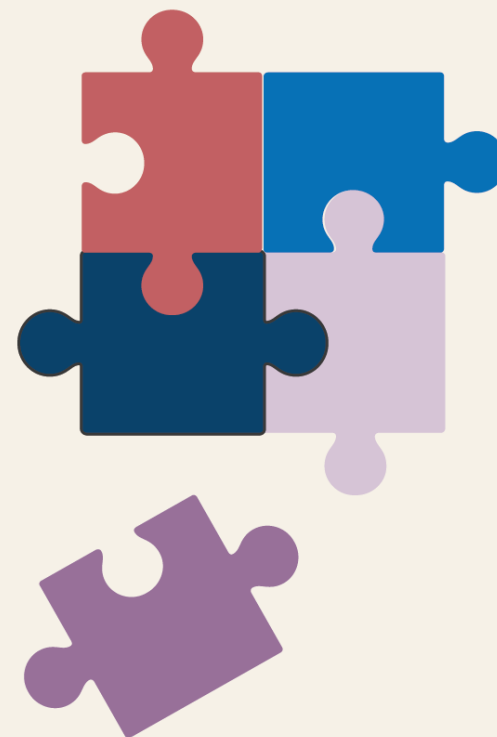
Neuropsykiatrisk utredning enligt fastställda grundprinciper

Barn

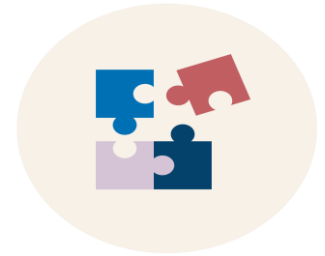
Vuxna

- Anpassa utredningen till **individens behov** – utred så mycket eller lite som behövs.
- Utred **tvärprofessionellt**, med personal med rätt kompetens.
- Utred **sammanhållet** i tid och plats.
- Ha en **bred diagnostisk ansats** – uteslut andra tillstånd.
- Inkludera en **funktions- och aktivitetsbedömning** – kartlägg styrkor och svårigheter.
- **Förklara resultatet** och presentera en **åtgärdsplan** (också om det inte blivit någon diagnos).

Sammanhållen hälso- och sjukvård – från misstanke till uppföljning

Rekommendationer

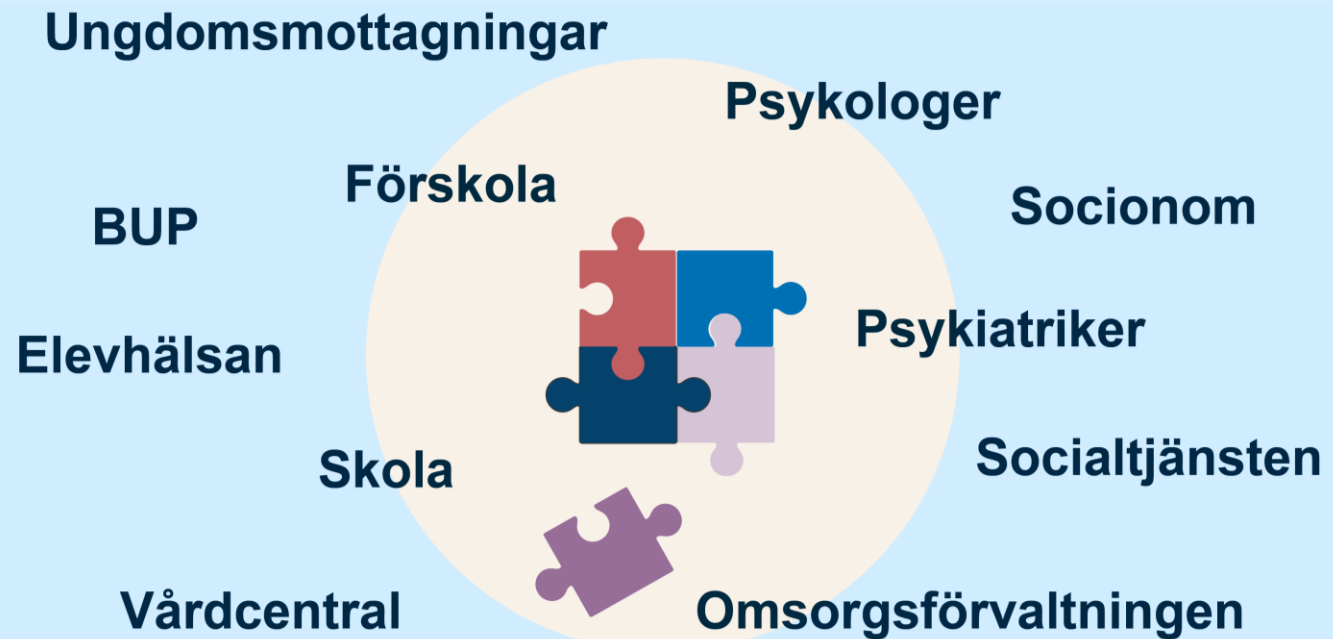

Neuropsykiatrisk utredning, insatser och uppföljning av ett team med en läkare och en psykolog, och fler kompetenser vid behov

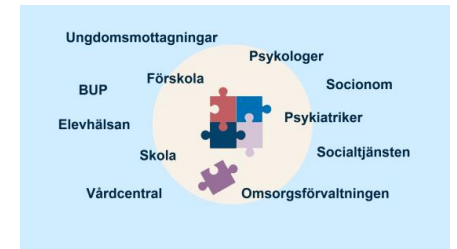
Sammanhållen bedömning, diagnostik, insatser och uppföljning

Strukturerad uppföljning av hälso- och sjukvårdsinsatser

Effektiv samverkan

Rekommendationer

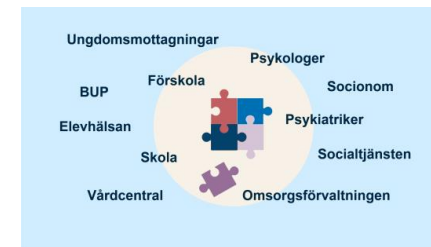

Rutiner för samarbete och tydlig ansvarsfördelning mellan primärvården, den specialiserade psykiatrin och habiliteringen

Tidig kontakt med öppenvård psykiatrik, socialtjänsten eller beroendevården inför frigivning från kriminalvården

Strukturerat arbetssätt vid övergången från barnsjukvård till vuxensjukvård

Rekommendationer

Gemensam genomgång av utredningsresultat av den utredande vårdenheten för förskolan eller skolan, inklusive elevhälsan

Samordning av tidiga insatser mellan socialtjänsten, hälso- och sjukvården och skolan (elevhälsan), i dialog med barnet och barnets vårdnadshavare

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling

- Ökad generell kunskap om adhd och autism
- Upptäcka, behandla och bemöta
- Finns mycket stödmaterial från Socialstyrelsen
- Implementeringsstöd

Rekommendationer

Kompetensutveckling om adhd och autism, för personal i socialtjänsten

Kompetensutveckling om adhd och autism, för personal i primärvården och elevhälsan

Kompetensutveckling om tidig upptäckt av autism, för personal i barnhälsovården

Kompetensutveckling om adhd och autism hos äldre, för personal i hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Psykosociale insatser

Rekommendationer

Vård- och stödsamordnare

Boendestöd

Föräldraskapsstöd för vårdnadshavare med adhd eller autism

Uppmärksammande av munhälsa vid hälso- och sjukvårdsbesök

Information till närstående från hälso- och sjukvården om stöd som erbjuds av andra huvudmän

Individanpassat stöd till arbete (IPS-modellen, individual placement and support)

Psykologiska insatser

Rekommendationer

Psykoedukation

Mångsidiga intensiva beteendeinsatser (EIBI)

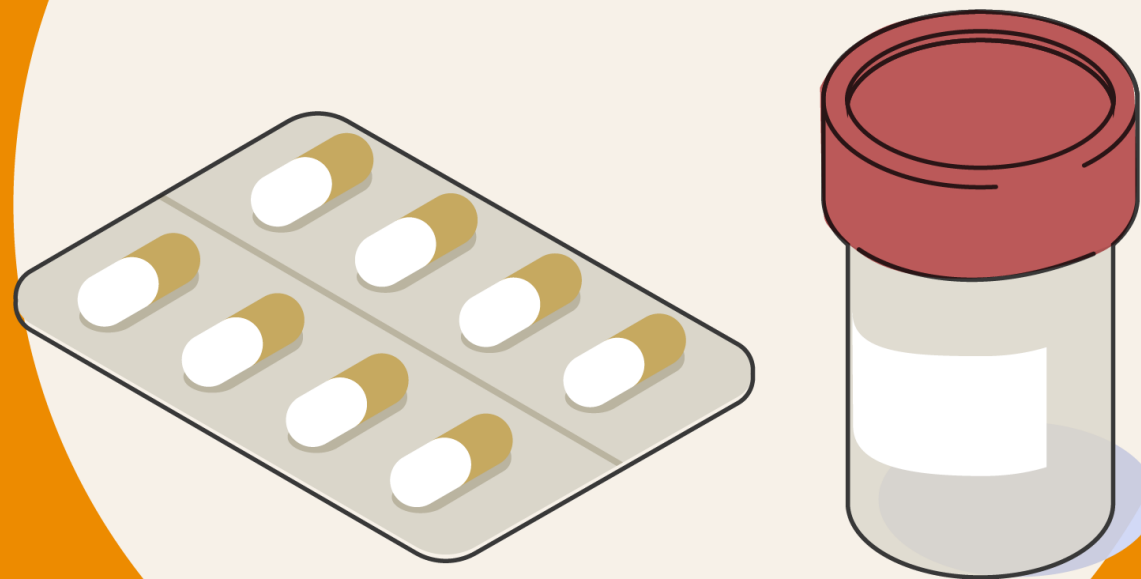
Kognitiv beteendeterapi (KBT) anpassad till barn med autism, för barn med autism och ångest

Kognitiv beteendeterapi (KBT) inriktad på adhd-symtom, för barn och vuxna med adhd

Social färdighetsträning (manualbaserad)

Kognitiv beteendeterapi (KBT) anpassad till barn med autism, för barn med autism och insomni

Läkemedel och medicintekniska produkter

Läkemedel

Läkemedelsverkets behandlingsriktlinjer – alltid del av ett paket av insatser

Synpunkter på riktlinjen

Synpunkter

- Tack för era svar!
- Totalt fått in cirka 400 svar
- Analysarbete och åtgärdsplan pågår
- Alla förslag på nya frågor dokumenteras

Hur hanterar vi era synpunkter?

- Sammanslagning autism adhd
- Förstärker med frågeställningar vid autism
 - TBA, kommunikativt stöd och kognitivt stöd
- Förslag på frågeställningar – tar med men litet utrymme inför nästa version
- Förslag på textjustering – kommer att ta ställning till
 - Ex tydliggöra anhörigperspektivet

Hur hanterar vi era synpunkter?

- LSS
- Förslag på indikatorer – vård- och stödsamordnare under arbete
- Indikatorer – generellt stor utmaning med register

Vad händer nu?

Vad händer nu?

- Arbetar vidare utifrån synpunkterna
- Ett fåtal nya rekommendationer
- Justerar vår huvudrapport
- Preliminärt ny version slutet av året

Implementeringsstöd

Klart:

- Animerad kortfilm om innehållet i nya nationella riktlinjerna

Pågår:

- Webbutbildning innehåll i riktlinjerna för hälso- och sjukvård och socialtjänst
- Reflektionsmaterial om utredning baserat på ett par fallbeskrivningar riktat framförallt till hälso- och sjukvården
- Reflektionsmaterial till stöd för gap-analys i hälso- och sjukvård och socialtjänst

Större uppdrag implementera och sprida flera riktlinjer 2023-2026

Vad händer nu?

- Översyner vid behov
- Utvärdering av riktlinjerna
 - Inte enbart utifrån indikatorerna

Stort tack för att vi fick komma!

Nu öppnar vi upp för frågor.

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**